

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Ndob/10/2018
Identifikačné číslo spisu: 7116227367
Dátum vydania rozhodnutia: 09.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7116227367.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: EPOGROUP, s. r. o., so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, IČO: 45 904 138 proti žalovanému: JUDr. Martin Saloka, advokátovi so sídlom Zvonárska 8, Košice, IČO: 31 314 368, zastúpenému ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Peter Kerecman, spoločnosť s ručením obmedzeným, so sídlom Rázusova 1, Košice, za účasti intervenienta na strane žalovaného: KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, o zaplatenie 651 352,35,-eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 31Cb/105/2016, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Košiciach z prejednávania a rozhodovania v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 2Ncb/10/2018, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Košiciach A. N. D., S. A. A. E. a A. K. Z. n i e s ú vylúčení z prejednávania a rozhodovania v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 2Ncb/10/2018.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 31Cb/105/2016 uplatnil žalobca námietku zaujatosti všetkých sudcov v obvode Krajského súdu v Košiciach. Poukázal na to, že žalovaný je manželom sudkyne Okresného súdu Košice - okolie a táto skutočnosť pri objektívnom hodnotení nezaujatosti namietaných sudcov vedie k záveru, že medzi manželkou žalovaného a ostatnými sudcami v obvode Krajského súdu v Košiciach existuje pomer kolegiality, ktorý je definovaný určitou profesnou súdržnosťou a ochranou záujmov. Predpokladaná kolegialita znemožňuje vnímať ktoréhokoľvek zo sudcov Krajského súdu v Košiciach ako nezaujatého. Zároveň tým, že žalovaný je advokát vykonávajúci dlhoročne svoju prax práve a najmä v pôsobnosti okresných súdov Krajského súdu v Košiciach, nemožno vylúčiť, bez objektívnej obavy z nedostatku neustrannosti, blízke priateľské, rodinné, osobné alebo iné vzťahy s osobami rozhodujúcimi na týchto súdoch. Žalobca preto navrhuje, aby bolo rozhodnuté o vylúčení všetkých sudcov v obvode Krajského súdu v Košiciach, a to vrátane sudcov tohto súdu a vec bola prikázaná na prejednanie a rozhodnutie okresnému súde v

obvode iného krajského súdu.

2. O tom, či je z prejednávania a rozhodovania sporu vylúčený A. A. R., sudca Okresného súdu Košice I, ktorému bol spor pridelený na prejednanie v zmysle rozvrhu práce tohto súdu, má podľa § 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku

(ďalej len „C. s. p.“) rozhodnúť nadriadený súd - Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2Ncb/10/2018. Vzhľadom k tomu, že žalobca uplatnil námietku zaujatosti aj voči sudcom tohto krajského súdu, je potrebné, aby najskôr Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd, ktorý je nadriadený Krajskému súdu v Košiciach, posúdil, či sú vylúčení sudcovia tohto krajského súdu.

3. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť uplatnenej námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Košiciach len vo vzťahu k tým jeho sudcom, ktorí majú ako zákonní sudcovia rozhodnúť, či je vylúčený zákonný sudca súdu prvej inštancie, ktorý má prejednať a rozhodnúť konkrétny spor.

4. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01). Podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Košiciach na rok 2018 má o tom, či je z prejednávania a rozhodovania sporu vylúčený A. A. R., rozhodnúť senát tohto súdu zložený z predsedu senátu

A. N. D., S. a členov senátu A. A. E. a A. K. Z.. Títo sudcovia vo vyjadrení k námietke zaujatosti (č. 1. 206 spisu) uviedli,

že nemajú vzťah k stranám sporu, ich zástupcom ani k predmetu sporu a cítia sa nezaujať.

5. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudcov Krajského súdu v Košiciach z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

6. V zmysle § 49 ods. 1 C. s. p. je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rovnako tak je zámerom tejto právnej úpravy predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná

za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to;

a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k ním, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/). Za relevantný sa pritom považuje iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej nožnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku

by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Nc/1/2017 z 31. januára 2017).

7. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 C. s. p.) alebo na návrh strany (§ 52 C. s. p.). Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb

a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia

a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 C. s. p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami C. s. p., ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

8. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak.

Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

9. Aj Ústava Slovenskej republiky deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike - nezávislosť a nestrannosť. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitým významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho vedenia a kolektívu. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

10. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

11. V danom prípade je námietka zaujatosti sudcov Krajského súdu v Košiciach odôvodňovaná tým, že manželka žalovaného - sudkyňa - vykonáva súdnictvo na Okresnom súde Košice - okolie a pozná aj ostatných sudcov v Košiciach, teda i sudcov Krajského súdu v Košiciach. V danej skutočnosti vidí žalobca objektívny dôvod pre vznik pochybností o nezaujatosti konania a rozhodovania namietaných sudcov.

12. Najvyšší súd už opakovane vyslovil názor, že vzájomné vzťahy medzi sudcami sú založené na profesionalite a kolegiálnosti. Ak kvalitatívne znaky ich vzťahov neprekročia hranicu profesionálnosti a kolegiálnosti, nemožno mať bez ďalšieho pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Až v prípade, že by vzájomný vzťah sudcov prerástol cez rýdzo profesionálny rámec výkonu funkcie sudcu a nadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu, išlo by o dôvod vylučujúci sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 2Ndob/2/2018, 2Nc/8/2015, 3Nc/4/2016, 4Nc/6/2015, 5Nc/1/2015).

13. Rovnaký názor zastáva aj ústavný súd, podľa ktorého (len) kolegiálne vzťahy medzi sudcami nemôžu byť dôvodom na spochybenie ich nestrannosti a na ich vylúčenie z prerokovania sporu (viď napríklad IV. ÚS 345/09, IV. ÚS 124/2010, I. ÚS 352/2010).

14. Obsah spisu (ani sama podstata vznesenej námietky) nedáva v danom prípade žiadny dôvod pre spochybenie pravdivosti vyjadrenia žalobcom namietaných zákonných sudcov (bod 4), v zmysle ktorého nemajú žiaden vzťah k manželke žalovaného. Samotná skutočnosť, že sú sudcami krajského súdu, v obvode ktorého pôsobí manželka žalovaného ako sudkyňa okresného súdu, nespôsobuje automaticky pochybnosti o ich zaujatosti, a to o to viac, že prekročenie rámca čisto kolegiálneho a profesionálneho vzťahu samotní sudcovia netvrdili. Rovnaké závery možno dôvodiť aj vo vzťahu k samotnému žalovanému, ktorý síce vykonáva svoju advokátsku prax aj v obvode Krajského súdu v Košiciach, no táto skutočnosť sama o sebe nezakladá pochybnosť o zaujatosti namietaných zákonných sudcov, najmä keď samotní sudcovia vyslovene vylúčili akýkoľvek vzťah k stranám sporu. Žalobcom predložené všeobecne formulované námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Košiciach sú subjektívnou domnienkou, resp. pocitom žalobcu a najvyšší súd konštatuje, že táto okolnosť bez ďalšieho nezakladá dôvod pre ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci.

15. Nakoľko zo vznesenej námietky zaujatosti, z vyjadrení namietaných sudcov a ani z obsahu spisu neboli zistené žiadne skutočnosti významné z hľadiska § 49 ods. 1 C. s. p., ktoré by spochybňovali nezaujatosť sudcov Krajského súdu v Košiciach A. N. D., S., A. A. E. a A. K. Z. rozhodujúcich vo veci vedenej na odvolacom súde pod sp. zn. 2Ncb/10/2018, najvyšší súd rozhodol tak, že uvedených sudcov nevyľúčil z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.